

til at sidde paa. Denne Regel gælder ogsaa om mindre bloddryppende Magtmidler end Bajonetter. Man kan bruge Ketsløshed til meget, men man kan ikke bruge den til at skabe Tryghed og Fred i et Land.

Hvad der behøves hos os er, at der dannes sig et loyalt, konservativt Parti, et konservativt Parti, som fuldt ud og uden Bagtanke stiller sig paa Lovens Grund. Der er en politisk Forfatter, som har sagt, at hvad der skiller det engelske Folks politiske Liv, i alt Fald i dette Aarhundrede, fra Kontinentets, er den usorbeholdne Loyalitet, hvormed de en Gang fastslaaede Afgørelser overholdes. Saa længe Striden endnu er staaende, kæmper man mod hinanden med al den Kraft, som er Engländeren egen, men naar Tingen har fundet sin Afgørelse, respekteres denne fuldt ud fra alle Sider. Ingen falder paa at ville knibe bort fra det, der er Gang er slaaet fast som Ret. Dette er det, der giver Ro og Tryghed i det engelske politiske Liv, dette gør, at Englands Statsmaskineri arbejder som en stor og mægtig, udmærket forarbejdet Dampmaskine, medens det hos os gaar under uafslidelige Stød og Rystelser, hvert Øjeblik Bæst og Brud og Standsnng. Ingen Sinde har man hos os set Enighed om at overholde fuldt ud, ubrødeligt det, som en Gang var givet som Ret. Hele vor indre politiske Historie siden 1849 er kun en lang Ræde af Beretninger om, hvorledes man har søgt at gøre om det, som en Gang var gjort, at tage tilbage det, som en Gang var givet, med det gode, hvis det lod sig gøre, hvis ikke, med Magt. Man kan sige, at Forfatningen af 1849 var Folket den Gang ikke moden til; hvis politisk Modenhed består just deri, at Folket er i Stand til at hævde og værne en Ret, er det sandt Modenheden er da Udtryk for Harmonien mellem den skrevne Forfatning og den virkelige Magtfordeling i Folket. Men hvis det har været Tilfældet, at Sunigrundloven — den blev jo til under Forhold, der laa uden for det normale, og det er naturligt, at den fik sit Præg deraf — hvis det er Tilfældet, at den ikke stemte med den reelle Magtfordeling i Landet, og at dette uundgaaelig medførte en tilbagegaaende Omformning af Forfatningen, indtil Egeveægten atter var naaet, saa er det sikkert, at det senere har drejet sig om at gaa langt ud over Stregen til den modsatte Side. Blæffet var næppe tørt under Fredstraktaten efter den treaarige Krig, før man begyndte at gøre Sunigrundloven om, og med største Lethed, uden nogen virkelig Modstand, lod Rigsdagen sig reducere til at være en

blot Provinslanddag. Det næste Skridt, efter 1864, voldte allerede langt større Vansteligheid, og to Aars Kamp krævede det dog. Nu derimod det tredje Skridt, det har allerede taget 20 Aar, og i den sidste halve Snes Aar har Kampen været akut, og den er ikke endt endnu. Mon dog ikke denne Modstandens Haardnakethed, mon ikke det, at man trods Anvendelsen af ethvert Magtmiddel, der har staaet til Raadighed, trods alle de gunstige ydre og indre Betingelser, hvorunder Højre har kunnet handle, at det dog ikke har kunnet føre sin Krig igennem, mon ikke alt det tyder paa, at man denne Gang har skudt ud over Maalet? Man maa ikke glemme, at jævnledes med den Udvikling, hvorved Grundloven er bleven ændret siden 1849, er der gaaet en anden Udvikling, hvorved de bredere Lag af Befolkningen ere blevne løstede, hvorved de ere stegne i Indtægt, i politisk Erfaring, i Kundskab og Velstand, kort sagt i Modenhed, saaledes at de to Linier nu krydses, og den Egeveægt, som stemmer med Forfatningen af 1866, faktisk er til Stede. Hvis der er at sige noget om Forfatningen af 1866, er det sandelig ikke det, at den giver de konservative Interesser mindre, end hvad der med Højre tilkommer dem efter de virkelige Styrkesforhold her i Landet. Med en stærk Kongemagt, med et Overhus, uden hvis Samtykke ikke en Tøddel kan blive gennemført, og med et Folketing, hvortil Valgretten er mere indskrænket end f. Eks. nu i det tyste Rige, kan man sandelig ikke paasta, at de konservative Interesser ikke have Værn nok i Forfatningen, saaledes som den virkelig er. Og naar det da tilsidst viser sig, at for at søge at faa en Løsning har Højre maattet ty til en Alliance netop med en stor Del af dem, mod hvem hele Bevægelsen oprindelig har været rettet, at det for atter at faa Traadene redede ud fra hinanden har maattet søge Hjælp hos selve dem, hvem det har villet overvælde, mon det da ikke tyder paa, at den Vej, man gennem alle disse Aar har fulgt, er ikke farbar? Hvis Højre i Begyndelsen af Tirsjerne ganske rolig havde ladet Grundloven raade og ladet Tingene gaa deres naturlige Gang, er det min Overbevisning, at der i dette Øjeblik havde siddet et konservativt Flertal i Folketinget, i alle Tilfælde vilde der have været lige saa stor Chance for dette som for det modsatte. Saa unyttigt, saa ganske hen i Luften, har alt dette været. — Men hvad der er sket, er sket, og det kan for saa vidt ikke nytte at tale derom. Det er ikke tilbage vi skulle se, det er fremad. Det Spørgsmaal, som ligger for, er da, om ikke Tiden nu er kommen til, at de forskellige Partier kunne